

Київський університет імені Бориса Грінченка
 Інститут філології
 Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
 Проректор з науково-
 методичної та навчальної
 роботи

О.Б. Жильцов
 “24” “09” 2020р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Світова література XX-XXI ст.: Літературознавчі методологія і методи досліджень
Світова література XX-XXI ст.: Зарубіжна література XX-XXI ст.

для студентів

галузі знань: 03 Гуманітарні науки

спеціальності: 035 Філологія

освітнього рівня: другого (магістерського)

освітньої програми: 035.05.01 Мова і література (іспанська)

освітньої програми: 035.05.02 Мова і література (італійська)

освітньої програми: 035.05.03 Мова і література (французька)

спеціалізації: 035.05 Романські мови і літератури (переклад включно)

Київ-2020

КНІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
 Ідентифікаційний код 02136554
 Начальник відділу
 моніторингу якості освіти

Програма № 0388/20
 (підпис) Жильцов (прізвище, ініціали)
 «___» _____ 2020р.

Розробник: *Ю.І.Ковбасенко*, професор кафедри світової літератури,
кандидат філологічних наук.

Викладачі: *Ю.І.Ковбасенко*, професор кафедри світової літератури,
кандидат філологічних наук.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від 30 серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри

 (проф. Ю.І. Ковбасенко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 5 вересня 2018 р.

Гарант

освітньої програми: Мова і література (іспанська) (Махачашвілі Р.К.)

освітньої програми: Мова і література (італійська) (Сальваторе Дель Гаудіо)

освітньої програми: Мова і література (французька) (Харченко Т.Г.)

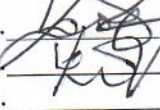
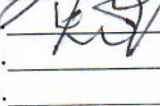
Робочу програму перевірено

_____ 2018 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

 (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 20 <u>19</u> / <u>20</u> <u>20</u> н.р.		<u>Ю.І. Ковбасенко</u> / « <u>29</u> » <u>08</u>	20 <u>19</u> р., протокол № <u>1</u>
на 20 <u>20</u> / <u>20</u> <u>21</u> н.р.		<u>Ю.І. Ковбасенко</u> / « <u>02</u> » <u>09</u>	20 <u>20</u> р., протокол № <u>1</u>
на 20 ___/20___ н.р.		« ___ » ___	20 ___ р., протокол № ___
на 20 ___/20___ н.р.		« ___ » ___	20 ___ р., протокол № ___

Київський університет імені Бориса Грінченка
 Інститут філології
 Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

“ 05 ” 09 2019 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Світова література XX-XXI ст.: Літературознавчі методологія і методи досліджень
Світова література XX-XXI ст.: Зарубіжна література XX-XXI ст.

для студентів

галузі знань: 03 Гуманітарні науки

спеціальності: 035 Філологія

освітнього рівня: другого (магістерського)

освітньої програми: 035.05.01 Мова і література (іспанська)

освітньої програми: 035.05.02 Мова і література (італійська)

освітньої програми: 035.05.03 Мова і література (французька)

спеціалізації: 035.05 Романські мови і літератури (переклад включно)

Київ-2019

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни
 2. Мета та завдання навчальної дисципліни
 3. Результати навчання за дисципліною
 4. Структура навчальної дисципліни
 5. Програма навчальної дисципліни
 6. Контроль навчальних досягнень
 7. Навчально-методична картка дисципліни
 8. Рекомендовані джерела
- Основні
Додаткові.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Світова література XX-XXI ст.		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	8/240	
Курс	5	
Семестр	9	10
Кількість змістових модулів з розподілом	3	
Обсяг кредитів	3	5
Обсяг годин, у тому числі:	90	150
Аудиторні	24	40
Модульний контроль	6	10
Семестровий контроль	-	30
Самостійна робота	60	70
Форма семестрового контролю	залік	екзамен
Змістовий модуль «Літературознавчі методологія і методи досліджень»		
Обсяг кредитів	1	
Обсяг годин, у тому числі:	30	
Аудиторні	8	
Модульний контроль	2	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	20	
Форма семестрового контролю	залік	
Змістовий модуль «Зарубіжна література XX-XXI ст.»		
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, у тому числі:	60	
Аудиторні	16	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль		
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Світова література XX-XXI ст.» передбачає формування таких компетенцій:

ЗК-2	Рефлексивна практика: здатність до рефлексії, спрямованої на самоаналіз своїх професійних дій, образу, поведінки, стану.
ЗК-5	Проектна та керування часом: здатність абстрактно та аналітично мислити, генерувати та моделювати нові ідеї (бути креативним), розробляти та управляти проектами, здійснювати їх філологічний супровід, та представляти результати вчасно;
ЗК-10	Професійна міжнародна мобільність: здатність працювати та адаптуватися до міжнародного професійного середовища.
ФК-1	Здатність використовувати поглиблені знання зі спеціалізованих дисциплін, вміння здійснювати аналіз, систематизацію та прогноз певних лінгвальних явищ, вміння розпізнавати, оцінювати та прогнозувати загальнокультурні, виховні, етичні наслідки певних процесів в мові та літературі.
ФК-2	Уміння використовувати у професійній діяльності знання із загального мовознавства, сучасної теорії літератури, теоретичних аспектів іноземної мови; розуміти специфіку комунікативних процесів у сучасному інформаційному суспільстві; в межах комунікативних ситуацій вміння застосувати прагматичну та міжкультурну компетенції з європейських мов.
ФК-5	Володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії і наукової полеміки; готовність до створення, редагування, реферування і систематизації всіх типів іншомовної ділової документації, публіцистичних текстів, аналітичних оглядів й есе; здатність аналізувати та продукувати тексти різної стилістичної спрямованості іноземною мовою.
ФК-7	Знання про національно-культурні особливості соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури, а також способів використання цих знань в процесі спілкування.
ФК-10	Здатність застосовувати у професійній сфері ґрунтовні знання багатой літературної спадщини Іспанії та Західної Європи, безперервного зв'язку новітніх літератур з традицією; вміння застосовувати у професійній сфері ґрунтовні знання з формування і розвитку літературного процесу в іспаномовних країнах у новітній час у контексті знакових суспільно-політичних подій сучасного глобалізованого світу; уміння використовувати у професійній діяльності знання культурних і мовно-літературних зв'язків України з іспаномовними країнами.
ФК-17	Здатність використовувати іншомовні інформаційні ресурси в організації науково-дослідної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною.

Знання та розуміння	ПРН-3-1	Демонструвати глибокі знання основ філології у таких дисциплінах: комунікативні стратегії іспанської мови, наукова іспанська мова, література країни, мова якої вивчається, теорія мовної комунікації, сучасні аспекти лінгвістики, методологія і методи філологічних досліджень, теорія і практика перекладу, лінгводидактика.
	ПРН-3-2	Виявляти глибокі знання та розуміння сучасних підходів до аналізу тексту і дискурсу; розумітися на аналізуванні та продукуванні

		текстів різної стилістичної спрямованості основною іноземною мовою.
	ПРН-3-3	Виявляти глибокі знання та розуміння теорії і історії мовознавства, когнітивної лінгвістики, психо- і соціолінгвістики як теоретичної бази дослідницької і прикладної діяльності в галузі вітчизняного і зарубіжного мовознавства.
	ПРН-3-4	Демонструвати глибокі знання та розуміння з основних тенденцій сучасного вітчизняного і зарубіжного літературознавства.
	ПРН-У-6	Використовувати професійно профільовані знання з теорії літератури, уміння й навички в галузі порівняльного літературознавства для дослідження літературного процесу.
Формування суджень	ПРН-С-1	Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну думку щодо них – професійно, етично виважено і соціально відповідально.
	ПРН-С-2	Аналізувати, порівнювати, класифікувати і багатоаспектно і об'єктивно оцінювати різні напрями і школи в мовознавстві та літературознавстві.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекції	Практичних	Семестровий контроль	Самостійна робота	Підсумковий контроль (місяць)
Змістовий модуль I. Літературознавчі методологія і методи досліджень								
1	Парадигма постмодернізму та її втілення в процесі аналізу та інтерпретації художнього тексту			2			4	
2	Специфіка аналізу та інтерпретації художнього тексту з урахуванням конститутивних параметрів метамодернізму			2			6	
3	Інтертекстуальний аналіз художнього тексту доби постмодернізму				2		6	
4	Аналіз та інтерпретація художнього тексту доби метамодернізму				2		4	2
Змістовий модуль II. «Зарубіжна література ХХ-ХХІ ст.»								
5	Світова література кінця ХХ століття: знакові постаті, твори, тенденції			2			4	
6	Постмодернізм як культурний і літературний феномен			2			4	
7	«Смерть автора», або Постмодерна			2			4	

	реінтерпретація світової класики у літературі Західної Європи							
8	«Смерть автора», або Постмодерна реінтерпретація світової класики у літературі США			2			4	
9	Постмодернізм і романістика Умберто Еко				2		6	
10	Прозописьмо Милорада Павича як гіпертекст				2		6	2
11	«Смерть автора», або Постмодерна реінтерпретація світової класики				2		6	
12	Параболічність як атрибут світової літератури ХХ-ХХІ ст.				2		6	2
Разом за навчальним планом		90	24	12	12		60	6

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль «Літературознавчі методологія і методи досліджень»

Лекція 1: Парадигма постмодернізму та її втілення в процесі аналізу та інтерпретації художнього тексту

Постмодернізм як мистецьке явище кінця ХХ – початку ХХІ ст.: сукупність тенденцій у літературі, філософії та мистецтві кінця ХХ ст. Поняття і концептуальні схеми постмодернізму.

Інтертекстуальність як одна з конститутивних ознак постмодернізму. Риси постмодерністської естетики: відтворення фрагментарності світу і множинності істин, критика раціональних концепцій буття та концепції логічності історичного процесу, руйнація традиційного сюжету, пародійна «гра» з героєм, читачем, чужими текстами, стилізація, компліативність, ремінісценції, алюзії тощо. Принципові нонселекція та гіперрецептивність як конститутивні ознаки постмодернізму.

Феномен симулякру. Поняття різими. Шизоаналіз. Ж. Бодріяр «Символічний обмін і смерть», Ж. Дельоз «Платон і симулякр». Система опозицій Іхаба Хассана. Іронізм як риса постмодернізму. Своєрідність постмодерністської гри.

Найвідоміші представники літератури постмодернізму: Х.Л. Борхес (Аргентина), У. Еко (Італія), М. Павич (Сербія), П. Зюскінд (Німеччина), К. Рансмайр (Австрія), Дж. Фаулз (Велика Британія), М. Кундера (Чехія), Р. Бах (США), П. Коельо (Бразилія) та ін.

Лекція 2: Специфіка аналізу та інтерпретації художнього тексту з урахуванням конститутивних параметрів метамодернізму

Нові тенденції в літературі на межі ХХ–ХХІ століть: пошук експресивних засобів виразності з метою створення своєрідного індивідуального авторського стилю. Збереження гуманізму змісту в межах незвичних формоутворень художніх творів початку ХХІ століття.

Поняття про метамодернізм у працях «Маніфест метамодернізму» («Metamodernist // Manifesto») та «Метамодернізм: короткий вступ» («Metamodernism: A Brief Introduction»)Люка Тернера (Luke Turner); «Нотатки про метамодернізм» («Notes on

metamodernism») Тімотеуса Вермюлена (Timotheus Vermeulen) та Робіна ван ден Аккера (Robin van den Akker).

Посилена увагу до мотиву самотності, смерті (самогубства), плачу (сліз), мотив сприйняття радості буття через хаос буття, мотив хаосу і випадковостей щодо всього у світі ХХІ ст. Нові функції зазначених мотивів у літературі нового століття.

Роль і значення образу-символу Інтернету як всесвітньої Мережі як явища сучасного мобільного світу. Інтернет як величезне досягнення цивілізації і водночас руйнування будь-якої об'єктивності, як світ хаосу. Інтернет як «новий» (усесвітній) лабіринт та ілюзія керування світом. Інтерпретація реального процесу комунікації у віртуальному світі. Опозиція «реальний-віртуальний» щодо ситуацій та образів літературних творів. Створення ефекту умовності ситуації, імітації життя.

Література:

1. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / Пер. з англ. під загальною редакцією Р. Семківа / Гаролд Блум — К.: Факт, 2007. — 720 с. — (Сер. «Висока полиця»)
2. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств: От сочинений Умберто Эко до пророка Екклесиастра / Д.В.Затонский. — Харьков: Фолио; М.: ООО «Издательство АСТ», 2000. — 255 с.
3. Ильин И. Постструктурализм, деконструктивизм, постмодернизм / И. Ильин. — М., 2006. — 256 с.
4. Ковбасенко Ю. І. Література постмодернізму: по той бік різних боків // Зарубіжна л-ра в шк. України, 2002. — № 5. — С. 2 — 12.
- Мірошніченко В. С. Метамоделізм, осциляція, інтерпеляція Культура України. Випуск 55. 2017. irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?...2...
5. Эко У. Инновация и повторение. Между эстетикой модерна и постмодерна / Умберто Эко // Философия эпохи постмодерна: Сборник переводов и рефератов; [пер. с фр: Э. Р. Усманова]. — Минск: Красико-принт, 1996.
6. Timotheus Vermeulen and Robin van den Akker. What is metamodernism? // Notes on metamodernism. — July, 15, 2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.metamodernism.com/2010/07/15/what-is-metamodernism/>

Практичне заняття 1: Інтертекстуальний аналіз художнього тексту доби постмодернізму (2 год)

Практичне заняття 2: Аналіз та інтерпретація художнього тексту доби метамоделізму (2 год)

Змістовий модуль «Зарубіжна література ХХ-ХХІ ст.»

І. Лекція 1. Світова література кінця ХХ століття: знакові постаті, твори, тенденції (2 год.)

Світова література кінця ХХ – початку ХХІ століть: знакові постаті, твори, тенденції. Загальна характеристика світової літератури кінця ХХ століття: традиції і новаторство. Філософські та літературознавчі явища кінця ХХ ст. (постструктуралізм, деконструкція, герменевтика) та їхній вплив на літературний процес (на матеріалі конкретних творів).

Гостра потреба в нових орієнтирах у світі глобальної непевності, недовіри й сумніву в усіх без винятку цінностях.

Шлях від модернізму й авангардизму до постмодернізму. Перехід від відкритого ідеологічного протистояння до посттоталітарного, «вільного» суспільства: плюси і виклики для художньої літератури.

Взаємовпливи елітарної та масової літератури на культури наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть (на матеріалі конкретних творів).

Естетика та функції інтертекстуальності в художній літературі кінця ХХ – початку ХХІ століть (на матеріалі конкретних творів).

Лекція 2. Постмодернізм як культурний і літературний феномен (2 год.)

Постмодернізм як типовий прояв еkleктичного духу часу. Спрямування на всеохопність гуманітарного знання. Проблема «розмивання» жанрів, їхня дифузія як один із шляхів розвитку новаторства у художній літературі. Взаємовплив елітарної та масової культури. Найвідоміші митці і тексти.

Витоки постмодернізму. «Структуралістське минуле» постмодернізму й одночасно «послідовна критика» структуралізму. Структуралістська парадигма тексту: семіотична основа, розширення семантики поняття, знакова природа тексту. Постструктуралізм як колиска теорії постмодернізму. Філософські засади в працях Ж. Дерріди, Ж. Батейя, Ж.-Ф. Ліотара, М. Фуко та ін.

Характерні ознаки літератури постмодернізму («гра» з текстом і читачем, інтертекстуальність, іронічність, колажування, «віртуальний історизм», та ін.) та їхнє втілення в конкретних творах. Реалізація можливостей гіпертексту як атрибут літератури постмодернізму («Гіпертекстові наративи не є породженням комп'ютера. Не вони й породженням ХХ ст. Просто в ХХ ст. реальність і людська свідомість трансформувалися таким чином, що найадекватнішим чином вони описувалися саме за допомогою гіпертексту» М.Візель).

Метафора лабіринту (різми) як глобальний символ естетики постмодернізму. Образ лабіринту як символ естетики та модель світобудови у літературі постмодернізму (на матеріалі конкретних творів).

Кореляція творчих пошуків письменників кінця ХХ століття з загальними тенденціями розвитку літературознавства й культурології

Ідея деконструкції. Теорія герменевтики як дослідження поезики митця: відображення індивідуальної системи засобів виразності, неповторні стильові особливості, що дозволяє впізнавати текст автора, ідентифікуючи його і виділяючи серед інших.

Сприйняття тексту як знакового комплексу (за логікою постструктуралістів). Провокаційний характер пошуків «істини тексту». Врахування і виявів авторської суб'єктивності й особливостей сприйняття тексту читачем.

Постмодернізм як мистецьке явище кінця ХХ – початку ХХІ ст.: сукупність тенденцій у літературі, філософії та мистецтві кінця ХХ ст. Поняття і концептуальні схеми постмодернізму.

Інтертекстуальність як одна з конститутивних ознак постмодернізму. Риси постмодерністської естетики: відтворення фрагментарності світу і множинності істин, критика раціональних концепцій буття та концепції логічності історичного процесу,

руйнація традиційного сюжету, пародійна «гра» з героєм, читачем, чужими текстами, стилізація, компілятивність, ремінісценції, алюзії тощо. Принципові нонселекція та гіперрецептивність як конститутивні ознаки постмодернізму.

Феномен симулякру. Поняття різоми. Шизоаналіз. Ж. Бодріяр «Символічний обмін і смерть», Ж. Дельоз «Платон і симулякр». Система опозицій Іхаба Хассана. Іронізм як риса постмодернізму. Своєрідність постмодерністської гри.

Найвідоміші представники літератури постмодернізму: Х.Л. Борхес (Аргентина), У. Еко (Італія), М. Павич (Сербія), П. Зюскінд (Німеччина), К. Рансмайр (Австрія), Дж. Фаулз (Велика Британія), М. Кундера (Чехія), Р. Бах (США), П. Коельо (Бразилія) та ін.

Ключові поняття: алюзія, гіперрецептивність, гіпертекст, «нелінійне письмо», інтертекстуальність, компіляція, ремінісценція, іронічність, нонселекція, палімпсест, пародійність, пастиш, постмодернізм (як літературно-мистецьке явище кінця ХХ – початку ХХІ ст.), різома, симулякр.

Практичне заняття 1. Постмодернізм і романістика Умберто Еко

Практичне заняття 2. Прозописьмо Милорада Павича як гіпертекст

II. ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ МЕЖІ ХХ–ХХІ СТОЛІТЬ

Лекція 3. «Смерть автора», або Постмодерна реінтерпретація світової класики у літературі Західної Європи (2 год.)

Нові тенденції в літературі на межі ХХ–ХХІ століть: пошук експресивних засобів виразності з метою створення своєрідного індивідуального авторського стилю. Збереження гуманізму змісту в межах незвичних формоутворень художніх творів початку ХХІ століття.

Посилена увагу до мотиву самотності, смерті (самогубства), плачу (сліз), мотив сприйняття радості буття через хаос буття, мотив хаосу і випадковостей щодо всього у світі ХХІ ст. Нові функції зазначених мотивів у літературі нового століття.

Створення іміджу «культового письменника». Творчість сучасного польського митця, двічі доктора наук, який займається молекулярною біологією, Януша Леона Вишневського. Дебют у літературі романом «Самотність у Мережі» («Samotność w Sieci» (2003). Самотність як риса характеру людини, внутрішня сутність, навіть потреба замикатися в собі, не дозволяючи світові втручатися в особисте життя.

Створення нових художніх форм, актуальність проблематики, зменшення постмодерних тенденцій в інтелектуальних творах початку століття.

«Від Інтернету до Гуттенберга»: боротьба новітньої художньої літератури за читача. Стосунки класичної літератури і масової культури (екранізації, комп'ютерні технології, «сандвіч-культура», «фанфікшн» та ін.): сучасний стан і прогнози.

Роль і значення образу-символу Інтернету як всесвітньої Мережі як явища сучасного мобільного світу. Інтернет як величезне досягнення цивілізації і водночас руйнування будь-якої об'єктивності, як світ хаосу. Інтернет як «новий» (усесвітній) лабіринт та ілюзія керування світом. Інтерпретація реального процесу комунікації у віртуальному світі. Опозиція «реальний-віртуальний» щодо ситуацій та образів літературних творів. Створення ефекту умовності ситуації, імітації життя.

Ключові поняття: «каноноборство» (в художній літературі), «модний» роман, елітарна культура, канон літературний, класична література, культовий письменник; парабола (в художній літературі).

Лекція 4. «Смерть автора», або Постмодерна реінтерпретація світової класики у літературі США

Виникнення «великого галасу» (позитивного і негативного) навколо сучасних творів (наприклад, «Код да Вінчі» Д. Брауна). Особливості «модного» роману. Художня та релігійна символіка. Звернення до історичного матеріалу як засіб осягнення проблем сучасності. Синтез жанрів, концепція світу і концепція особистості в прозових творах початку ХХІ ст.

Дешифруюча функція нових творів: відверте кепкування над сприйняттям духовних і художніх традицій, пародійний характер твору. Відверте зниження «високої» проблематики і зведення її до форми популярного «бестселера».

Поява творів глибоко психологічних і змістовно насичених. Поява нового інтелектуального стилю в творах письменників початку ХХІ ст. Творчість видатних науковців як спроба написати «справжню» книжку і бути вислуханим і почутим.

Практичне заняття 3. «Смерть автора», або Постмодерна реінтерпретація світової класики.

Практичне заняття 4. Параболічність як атрибут світової літератури ХХ-ХХІ ст.

Література:

1. Астаф'єв О. Міжтекстове поле постмодернізму: теорія й історія // Філолог. семінари: Типи худож. творчості в епоху постмодернізму: реальність чи віртуальність? – К., 2002. – Вип. 5. – С. 74–80.
2. Зарубежная литература ХХ в.: Учебн. для вузов / Л. Г. Андреев, А. В. Карельский, Н. С. Павлова и др.; Под ред. Л. Г. Андреева. 2-е изд., испр. и доп. – М.: Высш. шк., 2004. – 559 с.
3. Ігнатенко М. Постмодерний Homo ludens // Слово і час. – 2002. – № 6. – С.16–21.
4. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навч. посіб. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 496 с.
5. Коваль М. Постмодерністська гра в літературу, відмова від традиції чи її нова інтерпретація (на матеріалі сучасної літератури та критики США) // Молода нація: Альманах. – К.: Смолоскип, 1999. – Вип. 13. – С.183 – 192.
6. Ковбасенко Ю. І. Архіпелаг «Павич», острів «Дамаскин» // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури. - 2002. – № 4. – С. 80-126.
7. Ковбасенко Ю. І. Література постмодерну: по той бік різних боків // Заруб. л-ра в шк. Укр. – 2002. – № 5. – с. 2 – 12.
8. Козюра О. В. Феномен постмодернізму: спроба визначення естетичної функції // Заруб. л-ра в шк. Укр. – 2005. – № 6. – С.18 – 20.
9. Пахаренко Н. Світоглядно-естетичні грані постмодернізму // Укр. мова та літ. – 2005. – № 15. – С.9 – 13.
10. Семків Р. Іронічна структура : типи іронії в художній літературі / Ростислав Семків. – К. : Вид. Дім «КМ Академія», 2004. – 135 с.

11. Сокол Л. Гіпертекст і постмодерністський роман // Слово і час. – 2002. – № 11. – С.76 – 80.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	Модуль 2
1.	Відвідування лекцій	1	2	4
2.	Відвідування практичних занять	1	2	4
3.	Робота на практичному занятті	10	20	40
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	10	20	20
5.	Модульна контрольна робота	25	25	50
Разом			69	118
Максимальна кількість балів 187				
Розрахунок коефіцієнта 1, 87				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання Модуль 1

Світова література на межі XX–XXI століть: традиції і новації. Філософське та літературознавче підгрунтя літератури кінця XX ст. (постструктуралізм, деконструкція, герменевтика)

Науковий і інтерпретаційний розвиток літературознавства кінця XX століття. Концепція про стиль кожного окремого художнього твору В. Виноградова; ставлення до твору як до суми прийомів, які проявляються на рівні форми і змісту одночасно (у працях представників організації ОПОЯЗ: Ю. Тинянов, В. Шкловський та інші); теорія про діалогічність мислення і мовлення М. Бахтіна; літературознавча теорія художнього стилю О. Лосева; концепція щодо своєрідності й культурологічної цілісності національних стилів як літературного контексту епохи і культури (Л. Кормич, В. Багацький, Н. Науменко); теорія структуралістського аналізу художнього тексту.

Філософська теорія герменевтики як мистецтво інтерпретації, мистецтво тлумачення тексту. «Віртуальне» спілкування між автором і тлумачем, діалогічність як принцип гуманітарного знання (Ф. Шлейермахер). Положення герменевтичного структуралізму: художній твір як «текст», сприйняття мистецтва як символічної діяльності (від тлумачення текстів до тлумачення людського буття).

Модуль 2

**Постмодернізм як культурний та естетичний феномен,
як інтернаціональний «менталітет»**

Можливі тлумачення постмодернізму як явища кінця XX – початку XXI століття. Тенденції і новації у мистецтві постмодернізму: історичний, культурологічний, соціальний, психологічний тощо аспекти.

Онтологічний, гносеологічний, естетичний рівні прояву постмодернізму в кінці XX–початку XXI ст.

Пошук нових засобів зображення в літературі постмодернізму: формування читацької зацікавленості твором тощо. «Боротьба за читача» засобами постмодерного мистецтва.

Особливості поетики постмодернізму. Загальні особливості постмодерністських творів. Особливості постмодерного героя в літературі кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Неоміфологізм і містичність мистецтва межі ХХ–ХХІ століть. Лабіринт як один з ключових образів літератури ХХ століття. Походження і призначення образу (мотиву) лабіринту в світовій культурі.

Використання в постмодерних творах міфологічних мотивів і образів, міфопоетичних прийомів. Створення власної «моделі світу» в постмодерних творах межі ХХ–ХХІ століть. Функції обряду ініціації в контексті розкриття ролі і значення образу (мотиву) лабіринту.

Особливості дослідження поетики митця у працях М. Бахтіна «Питання літератури та естетики» (стилістична своєрідність жанру роману, стилістичне значення різноманітних «позицій» автора у творі, важливість «відхилення» від стилістичної норми в якийсь момент розвитку певного жанру тощо). Діалогічність мислення, мовлення як такого, а загалом і системи художнього твору.

Дослідження проблеми поетичного стилю митця в працях Д. Наливайка («Мистецтво: напрями, течії, стилі»). Спроба виділити закономірності розвитку літератури і мистецтва, що проявляються на кожному етапі появи і динаміки певного напрямку, а також виокремлення загальних стилів (канонічного, конвенційного) тощо.

Вплив праць українського науковця Д. Затонського на розвиток дослідження особливостей напрямів модернізму, постмодернізму. Книга “Модернізм і постмодернізм...” Теза Д. Затонського: «Мистецтво об’єднує "всі сторони людського буття: від тембру голосу до вміння розмірковувати, від манери рухатися до рухів душі" (стиль письменника включає в себе інформацію про епоху, світоглядні позиції автора, навіть індивідуальну манеру рухатися, думати, висловлювати свою своєрідність, що й є складовими “руху душі” (В. Маранцман). Праця О. Лосева "Проблема художнього стилю".

Положення західних досліджень у сфері гуманітарних наук: поворот до символічних структур мови. Зв’язок проблем структури тексту із проблемами художньої творчості, психології творчості, культурології тощо. Слово, Текст як першооснова духовного і творчого розвитку особистості. Відсутність остаточно визначених категорій, станів, положень, сприйняття тексту як певного знакового комплексу (за логікою структуралістів і постструктуралістів).

Орієнтовна тематика самостійних досліджень з навчальної дисципліни «Світова література ХХ-ХХІ ст.»

1. Девід Лодж як письменник, викладач і науковець
2. Життя і творчість М. Павича (П. Зюскінда, Дж. Фаулза, П. Коельо, Г. Гессе, Р. Баха, Х. Кортасара, Д. Брауна, Ф. Бегбеде, Я.Л. Вишневського, Ф. Саган – за вибором студента).
3. Загадки і таємниці роману Д. Брауна «Код да Вінчі» та ін.
4. Іронія і сатира у романі В.Пелевіна «Generation П»
5. Композиційно-змістові особливості роману П. Зюскінда «Парфуми».
6. Концепція другого народження в творі «Чайка Джонатан Лівінгстон» Р. Баха.

7. Масова література початку ХХІ століття: популярні жанри, теми, проблеми, образи і символи
8. Повісті «Голубка» і «Історія пана Зоммера» П. Зюскінда як зображення духовної ізоляції сучасної особистості.
9. Поетика постмодернізму в романі «Безсмертя» М. Кундери.
10. Поетика постмодернізму в романі «Вероніка вирішує померти» П. Коельо
11. Поетика постмодернізму в романі «Диявол і синьйорита Прим» П. Коельо.
12. Поетика постмодернізму в романі «Коханка французького лейтенанта» Дж. Фаулза.
13. Поетика постмодернізму в романі М. Леві «Усе, що не було сказано».
14. Поетика постмодернізму в романі П. Коельо «Алхімік».
15. Поетика постмодернізму в романі Ф. Саган «І переповнилася чаша».
16. Поетика постмодернізму в романі Ф. Саган «Сторінки мого життя».
17. Поетика постмодернізму в творах М. Павича.
18. Поетика постмодернізму в творі А. Гавальди «Мені б хотілося, щоб мене хто-небудь де-небудь чекав».
19. Поетика постмодернізму в творі Я.Л. Вишневського «188 днів і ночей».
20. Постмодерний код у романі Я.Л. Вишневського «Самотність у Мережі».
21. Постмодерний код у творі «Ілюзії» Р. Баха.
22. Постмодерний код у творі Дж. Фаулза «Колекціонер».
23. Постмодерний код у творі У. Еко «Ім'я троянди».
24. Постмодерний код у творі Ф. Бегбеде «1, 499 €».
25. Постмодерний код у творі Я.Л. Вишневського «Бікіні».
26. Риси постмодернізму в романі Е. Лімонова «Це я – Едінька»
27. Роман Стіга Ларссона «Дівчина з тату дракона» як заклик до боротьби з расизмом та екстремізмом.
28. Російські поети-постмодерністи: єдність іронії, гумору та сатири
29. Твір «Маг» Дж. Фаулза як англійський екзистенційний роман кінця ХХ століття.
30. Тема насильства і жорстокості у романі «Дівчина з тату дракона» (2005) шведського письменника Стіга Ларссона
31. Теоретики постмодернізму (Р. Барт, Д. Дерріда, М.Фуко, У. Еко, І. Хасан, Д. Фоккема, Ж.-Ф. Ліотар)
32. Фентезі як явище літературного процесу кінця ХХ початку ХХІ ст.
33. Філософський підтекст роману В.Пелевіна «Generation П»
34. Харукі Муракамі
35. Цирк як метафора та прийом карнавалізації у романі Венко Андоновскі «Пуп землі».

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Визначення наукового поняття, яке досліджується	2 бали
2.	Добір достатньої кількості цитат та дотримання правил їх оформлення	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	8 балів

4.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	4 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (назва, план, основна частина, висновки, список використаних джерел)	4 бали
Разом		20 балів

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться за допомогою контрольної роботи, що складається з тестування і розгорнутих відповідей на запитання. Максимальна оцінка 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді диференційованого заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. Під час заліку засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з 3 кредитних модулів оцінюється на підставі РСО за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на практичних заняттях тощо) протягом семестру (див. 6.1).

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Світова література кінця XX – початку XXI століть: знакові постаті, твори, тенденції
2. Філософські та літературознавчі явища кінця XX ст. (постструктуралізм, деконструкція, герменевтика) та їхній вплив на літературний процес (на матеріалі конкретних творів).
3. Взаємовпливи елітарної та масової літератури на культури наприкінці XX – на початку XXI століть (на матеріалі конкретних творів).
4. Естетика та функції інтертекстуальності в художній літературі кінця XX – початку XXI століть (на матеріалі конкретних творів).
5. Характерні ознаки літератури постмодернізму («гра» з текстом і читачем, інтертекстуальність, іронічність, колажування, «віртуальний історизм», реалізація можливостей гіпертексту та ін.) та їхнє втілення в конкретних творах.
6. Образ лабіринту як символ естетики та модель світобудови у літературі постмодернізму (на матеріалі конкретних творів).
7. Неоміфологізм і художня література кінця XX – початку XXI століть (на матеріалі конкретних творів).
8. «Лабіринт» – «різома» – «Інтернет» як текстотворчі моделі літератури постмодернізму (на матеріалі конкретних творів).
9. Інтертекстуальність та інтелектуалізм новелістики Х.-Л. Борхеса (на матеріалі новели «Дім Астеріона» або ін.).
10. Руйнація традиційного сюжету, пародійна «гра» з героєм, читачем, чужими текстами в творах постмодерністів.

11. Збереження гуманізму змісту в межах незвичних формоутворень художніх текстів кінця ХХ – початку ХХІ століття (на м-лі творів М. Павича або ін.).
12. Роль і значення образу-символу Інтернету у творах митців кінця ХХ – початку ХХІ століття (на матеріалі роману Я. Л. Вишневського «Самотність у Мережі» або ін. творів).
13. Функції інтертекстуальності у повісті П. Зюскінда «Запахи. Історія одного вбивці».
14. Специфіка застосування прийому «гри» та багаторівнева організація тексту в романі Дж. Фаулза «Маг».
15. Поліваріативність філософсько-естетичних інтерпретацій твору П. Коельо «Алхімік».
16. Особливості інтерпретації авторської концепції в повісті-притчі Р. Баха «Чайка Джонатан Лівінгстон».
17. Ідейно-естетичні функції інтертексту в романі У. Еко «Ім'я троянди».
18. «Магічний реалізм» і творчість Г. Гарсія Маркеса (на матеріалі роману «Сто років самотності» або інших творів).
19. Твір літератури постмодернізму як гіпертекст (на матеріалі творів М.Павича «Дамаскин», «Скляний равлик» або ін.)
20. Причини, хід і результати «міксування» жанрів і стилів світової літератури у творах Д.Брауна, У.Еко, П.Зюскінда або ін. письменників.
21. Іронічність («чорний гумор») як атрибут літератури постмодернізму (на матеріалі роману К.Кізі «Політ над гніздом зозулі».
22. Інакомовлення та параболічність як атрибут світової літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття (на м-лі творів М.Павича, Р.Баха, Дж. Барнса або ін.).
23. Провідні риси постмодерн. естетики та їхнє втілення у епічних творах.
24. Провідні риси постмодерністської естетики та їхнє втілення у ліричних творах (на м-лі текстів В.Шимборської, Й.Бродського, Д.Пригова та ін.).
25. Провідні риси постмодерністської естетики та їхнє втілення у драматичних творах (на матеріалі текстів Т.Стоппарда або ін.).
26. Фентезі як явище сучасної літератури та культури: характерні риси та секрети популярності (Дж. Р. Толкін, Дж. К. Роулінг та ін.).
27. Проблема літературного канону та «каноноборства» і її вплив на сучасний літературний процес (постколоніальна критика, гендерні студії та ін.).
28. Стосунки класичної літератури і масової культури (екранізації, комп'ютерні технології, «сандвіч-культура», «фанфікшн» та ін.): сучасний стан і прогнози.
29. Зарубіжна і українська література кінця ХХ – початку ХХІ століття.
30. «Мейнстрими» художньо-естетичної ситуації та літератури кінця ХХ – початку ХХІ століть: у пошуках нового та втраченого.

6.6 Порядок переведення рейтингових показників успішності у оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за сто-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8.Рекомендовані джерела

Основні:

1. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / Пер. з англ. під загальною редакцією Р. Семківа / Гаролд Блум — К.: Факт, 2007. — 720 с. — (Сер. «Висока полиця»)
2. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств: От сочинений Умберто Эко до пророка Екклесиастра / Д.В.Затонский. — Харьков: Фолио; М.: ООО “Издательство АСТ”, 2000. — 255 с.
3. Ильин И. Постструктурализм, деконструктивизм, постмодернизм / И. Ильин. — М., 2006. — 256 с.
4. Ковбасенко Ю. І. Література постмодернізму: по той бік різних боків // Зарубіжна л-ра в шк. України, 2002. — № 5. — С. 2 — 12.
5. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна / Жан-Франсуа Лиотар ; [пер. с франц. Н. А. Шматко]. — М. : Институт экспериментальной социологии, СПб. : Алетей, 2008. — 160 с.
6. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма / Надежда Маньковская. — СПб.: Алетей, 2000. — 334 с.
7. ЕНК «Зарубіжна література XX-XX ст.» <http://e-learning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=2233>

Додаткові:

8. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики. — М.: Художественная литература, 1975. — 502 с.
9. Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання. Монографія. — К.: Четверта хвиля, 2006. — 512 с.
10. Боров Ю. Эстетика. Теория литературы: Энциклопедический словарь терминов / Ю.Б. Боров. — М.: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2003. — 575, [1] с.
11. Денисова Т. Н. Феномен постмодернізму: Контури й орієнтири / Тамара Денисова // Слово і час. — 1995. — № 2. — С. 18–27.
12. Енциклопедія постмодернізму / [ред. Ч. Е. Вінквіст, В. Е. Тейлор; пер. з англ. Віктор Шовкун]. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. — 503 с.
13. Ковбасенко Ю. І. Антична література : навчальний посібник. — Вид. 4-те, перероб. і доповн. / Юрій Іванович Ковбасенко: — К.: КУБГ, 2015. — 256 с.
14. Ковбасенко Ю. І. «Сини вічності і слави» : мотив “exegi monumentum” у творчості В. Шекспіра та його наступників / Юрій Іванович Ковбасенко // Ренесансні студії / гол. ред. Торкут Н. М. — Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. — Вип. 25-26. — С. 188-201
15. Ковбасенко Ю. Архіпелаг “Павич”, острів “Дамаскин” // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 2002. — № 4. — С. 80-126.
16. Мегела І. Ейдоси літературознавчого дискурсу : монографія / Іван Петрович Мегела. — К.: Либідь, 2016. — 408 с.
17. Сокол Л. Гіпертекст і постмодерністський роман // Слово і час. — 2002. — № 11. — С. 76-80.

Навчально-методична карта дисципліни «Світова література XX-XXI ст.: Зарубіжна література XX-XXI ст.»
для денної форми навчання

60 год: 8 год лекцій, 8 год практичних занять, 4 год мк, 40 год самостійна робота

Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Світова література кінця XX століття: знакові постаті, твори, тенденції		Провідні тенденції розвитку зарубіжної літератури межі XX-XXI століть	
118 балів			
Модулі	1	2	3
Назва модуля	Світова література кінця XX століття: знакові постаті, твори, тенденції (1 бал)	Постмодернізм як культурний і літературний феномен (1 бал)	«Смерть автора», або Постмодерна реінтерпретація світової класики у літературі Західної Європи (1 бал)
Кількість балів за семестр	1	2	4
Теми лекцій	Світова література кінця XX століття: знакові постаті, твори, тенденції (1 бал)	Постмодернізм як культурний і літературний феномен (1 бал)	«Смерть автора», або Постмодерна реінтерпретація світової класики у літературі США (1 бал)
Теми семінарських занять	Постмодернізм і романістика Умберто Еко (1+10 балів)	Прозописьмо Милорада Павича як гіпертекст (1+10 балів)	«Смерть автора», або Постмодерна реінтерпретація світової класики (1+10 балів)
Самостійна робота	Параболічність як атрибут світової літератури XX-XXI ст. (1 + 10 балів)		
Самостійна робота – 20 балів			
Види поточного контролю	МКР- 25 балів		
Підсумковий контроль	МКР - 25 балів		
Залік			

18. Hassan I. *The Dismemberment of Orpheus*. – Madison, Wis: The Univ. of Wisconsin Press, 1982. – xv, 315 p.
19. Jenks C. *Death of Modern Architecture* / Charles Jenks // *From Modernism to Postmodernism : [An Anthology / ed. by Lawrence E. Cahoon]*. – Malden, Mass; Oxford : Blackwell Publishing, 2003. – P. 457-464.
20. Kubler G. *The Shape of Time. Remarks on the History of Things*. – New Haven, 1962.

Навчально-методична карта дисципліни
 «Світова література XX-XXI ст.: Літературознавчі методологія і методи досліджень»
 для денної форми навчання

30 год: 4 год лекцій, 4 год практичних занять, 2 год мк, 20 год самостійна робота

Літературознавчі методологія і методи досліджень	
Назва модуля	
Кількість балів за семестр	69 балів
Лекції	2
Теми лекцій	1 Парадигма постмодернізму та її втілення в процесі аналізу та інтерпретації художнього тексту (1 бали)
Теми практичних занять	2 Специфіка аналізу та інтерпретації художнього тексту з урахуванням конститутивних параметрів метамодернізму (1 бал)
Самостійна робота	Аналіз та інтерпретація художнього тексту доби постмодернізму (1 + 10 балів)
Види поточного контролю	Самостійна робота 20 балів
Підсумковий контроль	МКР – 25 балів залік